

30 Απριλίου 2010

Προς:

Επιστημονική Επιτροπή για τη διαμόρφωση νέων αναλυτικών προγραμμάτων,
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου

Θέμα:

Εισηγήσεις για το μάθημα Αγωγής Υγείας στα πλαίσια του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος Εκπαίδευσης.

Με αφορμή τις ενθαρρυντικές τοποθετήσεις του κυρίου Τσιάκαλου για την προοπτική ένταξης του μαθήματος της Αγωγής Υγείας στα νέα αναλυτικά προγράμματα, παίρνουμε την ευκαιρία να εκφράσουμε την αισιοδοξία μας, και προσβλέπουμε ότι η εν εξελίξει εκπαιδευτική μεταρρύθμιση θα επιφέρει τον επιθυμητό εκσυγχρονισμό στο εν λόγω θέμα. Θεωρούμε ότι, δεδομένης της διαμόρφωσης μιας περιεκτικής αναλυτικής πρότασης για την Αγωγή Υγείας, όπως της παρούσας, επιβάλλεται η καίρια και άμεση εφαρμογή της Αγωγής Υγείας **ως αυτόνομο μάθημα** σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, από επαρκώς καταρτισμένους εκπαιδευτικούς.

Έχοντας μελετήσει προσεκτικά τις εισηγήσεις του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας που προτείνεται από την Επιτροπή για το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας (Σεπτέμβριος 2009), εκ μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού (ΚΣΟΠ)¹, του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS)², και του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου (Συ.Ν.Κ.)³, επιθυμούμε να τοποθετηθούμε με ορισμένα σχόλια και εισηγήσεις.

Αρχικά, θα θέλαμε να συγχαρούμε την Επιτροπή για το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας, για την πρόταση μιας πραγματικά σύγχρονης και περιεκτικής προσέγγισης ως προς το κρίσιμο θέμα του μαθήματος της Αγωγής Υγείας. Το μάθημα της Αγωγής Υγείας, στα πλαίσια του οποίου συμπεριλαμβάνεται και η Περιεκτική Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση των νέων, μπορεί να συμβάλει άμεσα στην πρόληψη προβλημάτων όπως ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και διακοπές εγκυμοσύνης στην εφηβεία, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και HIV/AIDS, σεξουαλική κακοποίηση, αναπαραγωγή και διαιώνιση στερεοτύπων σε σχέση με τα δύο φύλα, βία κατά των γυναικών και στιγματισμό περιθωριοποιημένων ομάδων. Ακόμα περισσότερο, η Αγωγή Υγείας μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των νέων σε άτομα που σταδιακά θα γίνουν αυτόνομοι, ανεξάρτητοι και υπεύθυνοι ενήλικες με θετική στάση για τη ζωή, και θα αποκτήσουν την απαιτούμενη αυτονομία και ενδυνάμωση ώστε να λειτουργούν ως οι κύριοι συντελεστές στην προσωπική τους υγεία και ευεξία.

Η προσέγγιση που υιοθετείται στο αναλυτικό πρόγραμμα που εισηγείται η Επιτροπή καλύπτει σε μεγάλο βαθμό τα θέματα και τις αρχές που στηρίζουν και προωθούν οι οργανώσεις μας, μέσα από τις δηλώσεις της πολιτικής μας, και μας βρίσκει σύμφωνους.

Στις σελίδες που ακολουθούν παραθέτουμε τα σχόλιά μας και ορισμένες επιπρόσθετες εισηγήσεις που θα θέλαμε να υποβάλουμε σε επιμέρους σημεία στην εισήγηση της Επιτροπής.

¹ Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού (ΚΣΟΠ) είναι ένας μη-κερδοσκοπικός, μη-κυβερνητικός, εθελοντικός οργανισμός, μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού. Τηλ. 22751093, famplanm@spidernet.com.cy, www.cyfamplan.org

² Το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS) είναι ένας μη-κερδοσκοπικός, μη-κυβερνητικός οργανισμός συνδεδεμένος με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Τηλ. 22 351274/76 (ext. 115), info@medinstgenderstudies.org, <http://www.medinstgenderstudies.org>

³ Το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου (Συ.Ν.Κ.) αποτελεί τη μοναδική πλατφόρμα εκπροσώπησης των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων Νεολαίας στη Κύπρο, μέλος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νεολαίας. Τηλ. 22878316, info@cyc.org.cy, www.cyc.org.cy

1. Ώρες και βαθμίδες κατά τις οποίες θα διδάσκεται το μάθημα

- 1.1. Η Επιτροπή προτείνει όπως το μάθημα Αγωγής Υγείας ενταχθεί ως **αυτόνομο μάθημα** στις τρεις ανώτερες τάξεις του Δημοτικού και για τις δύο πρώτες τάξεις του Γυμνασίου, και να έχει διάρκεια τουλάχιστον 80 λεπτά την εβδομάδα, τα οποία θα είναι συνεχόμενα (σελ. 24). Θεωρούμε ότι αυτό **επιβάλλεται** τουλάχιστον για τις συγκεκριμένες ηλικίες, ενώ θα ήταν επιθυμητό το μάθημα να είναι αυτόνομο σε όλες τις βαθμίδες. Ιδίως, θεωρούμε ότι είναι απαραίτητη η διατήρησή του ως αυτόνομο μάθημα, τουλάχιστον μέχρι και την πρώτη λυκείου, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί μια εμπειριστατωμένη εκπαίδευση των μαθητών και κατά τη διάρκεια που δημιουργούν τις πρώτες τους ρομαντικές σχέσεις και μορφοποιούν αξίες σχετικά με τα μοντέλα έλξης και επιλογής συντρόφων. Θεωρούμε δε, ότι η διασφάλιση του προτεινόμενου χρόνου διδασκαλίας του μαθήματος αυτού στα ωρολόγια προγράμματα είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων που αναλύονται στην πρόταση της επιτροπής. Οποιαδήποτε προσπάθεια συγχώνευσης των στόχων στα πλαίσια άλλων μαθημάτων ενδέχεται να υπονομεύσει την ουσιαστική επίτευξη των στόχων που περιγράφονται στην πρόταση, καθώς υπάρχει το ενδεχόμενο να αντιμετωπιστούν ως δευτερεύοντες στόχοι και να μην τύχουν της δέουσας προσοχής, ή του κατάλληλου χειρισμού.
- 1.2. Η Επιτροπή έχει διαμορφώσει πρόταση ώστε το μάθημα να αρχίζει από το νηπιαγωγείο και να συνεχίζει για όλη τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Θεωρούμε ότι η εισήγηση αυτή είναι ουσιώδους σημασίας λαμβάνοντας υπόψη ότι στόχος της Αγωγής Υγείας, αλλά και η ευρύτερη φιλοσοφία της παρούσας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είναι η ενδυνάμωση ατόμων ως πολίτες με την απόκτηση δεξιοτήτων και όχι μόνο γνώσεων, μια διαδικασία που πρέπει να είναι διαρκής.

2. Περιεχόμενο

- 2.1. Στη θεματική ενότητα 1.2 (σελ. 37), το περιεχόμενο που θα διαμορφωθεί σχετικά με θέματα όπως αγάπη και έρωτας, αυτοεκτίμηση και παράγοντες που την διαμορφώνουν όπως και τρόποι ενίσχυσής της, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το παράγοντα του κοινωνικού φύλου, τα στερεότυπα, και τις διάφορες δυναμικές που διαμορφώνονται ανάμεσα στα φύλα αλλά και ανάμεσα σε άτομα του ίδιου φύλου σε συνάρτηση με τις αντιλήψεις τις Κυπριακής κοινωνίας για αυτά τα ζητήματα.
- 2.2. Εισηγούμαστε όπως στα περιεχόμενα της θεματικής ενότητας 2.1 (σελ. 41), και ιδιαίτερα στο σημείο 3, γίνεται αναφορά στην αντισύλληψη και την προφύλαξη ως σημαντική συμπεριφορά υγείας και προστασίας του εαυτού και των άλλων.
- 2.3. Οι ακόλουθες εισηγήσεις αφορούν τη θεματική ενότητα 3.1. (σελ. 55-56), «Οικογενειακός Προγραμματισμός και Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία»:
 - 2.3.1. Εισηγούμαστε όπως ο τίτλος της ενότητας τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει και την έννοια των Σεξουαλικών και Αναπαραγωγικών Δικαιωμάτων, καθότι τα Σεξουαλικά και Αναπαραγωγικά Δικαιώματα είναι στενά συνυφασμένα με τη Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία, ενώ συχνά τονίζεται ότι ο σεβασμός στα Σεξουαλικά και Αναπαραγωγικά Δικαιώματα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της Σεξουαλικής και Αναπαραγωγικής Υγείας. Η ενότητα μπορεί, επομένως, να φέρει τον τίτλο «Οικογενειακός Προγραμματισμός και Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία και Δικαιώματα».
 - 2.3.2. Στον στόχο 6, εισηγούμαστε όπως συμπεριληφθεί και η ανάγκη γνώσης δομών που ασχολούνται με το κοινωνικό φύλο. Στο περιεχόμενο της ίδιας ενότητας, στο σημείο 4 (σελ. 55), θα πρέπει να περιληφθούν και άλλες μορφές βίας με βάση το κοινωνικό φύλο όπως ψυχολογική, λεκτική, οικονομική κ.α. , και να δίνεται έμφαση στα είδη βίας που εμφανίζονται ανάμεσα σε παιδιά και εφήβους (π.χ. εκφοβισμός), όπως και πως αυτά σχετίζονται άμεσα με υγιείς συμπεριφορές κατά την ενήλικη ζωή.
 - 2.3.3. Επίσης για τη θεματική ενότητα 3.1 (π.χ. σελ. 56, σελ. 84, σελ. 95), εισηγούμαστε όπως συμπεριληφθούν αναφορές και σε θέματα σχέσεων, και όχι μόνο σε γάμο/διαζύγιο/συμβίωση ή στο γονεϊκό ρόλο. Οι ρομαντικές ή φιλικές σχέσεις ανάμεσα στα άτομα είναι κάτι που αφορά άμεσα τους μαθητές, τους νέους, αλλά και μεγαλύτερα άτομα,

καθώς δεν εμπíπτουν όλες οι σχέσεις στα πλαίσια του γάμου ή της συμβίωσης. Στα πλαίσια του μαθήματος πρέπει να αναφέρονται και να αναγνωρίζονται ως ισότιμες διάφορες μορφές σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων εναλλακτικών μορφών σχέσεων και οικογενειών⁴ (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, σχέσεις ομοφύλων), και όχι μόνο παραδοσιακών.

2.3.4. Σε κάποιο σημείο στην ενότητα γίνεται αναφορά για τα «υπέρ και τα κατά του σεξ» (σελ. 56). Συστήνουμε όπως αυτό αντικατασταθεί με κάποιο πιο ουδέτερο συσχετισμό (π.χ. ιδεοθύελλα για λέξεις που σχετίζονται με το σεξ, ή έννοιες που σχετίζονται με το σεξ). Γενικότερα, συστήνουμε, στις αναφορές για το σεξ και στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, να αποφεύγονται διατυπώσεις που ενδέχονται να εμπεικλείουν ή να υποδηλούν κριτική ή απόλυτη αξιολόγηση προς συμπεριφορές. Τα υπέρ και τα κατά του σεξ δε μπορούν να ερμηνευτούν ανεξαρτήτως των συγκεκριμένων, και κάποια στοιχεία του σεξ βιώνονται διαφορετικά από το κάθε άτομο. Στόχος εξάλλου της Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης θα πρέπει να είναι η ενδυνάμωση των μαθητών και νέων ως ατόμων που να μπορούν να έχουν αυτοδιάθεση σε σχέση με τη σεξουαλικότητά τους, και όχι η επίτευξη ομοιομορφίας στις συμπεριφορές και στις εμπειρίες που σχετίζονται με το σεξ, ούτε η προώθηση ή η δαιμονοποίηση συγκεκριμένων συμπεριφορών.

2.4. Εισηγούμαστε όπως στη θεματική ενότητα 4.3 όπου γίνεται αναφορά σε δικαιώματα και υποχρεώσεις (σελ. 65-66), στα δικαιώματα να συμπεριληφθούν και να γίνονται σαφείς αναφορές στα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα των ατόμων, όπως αυτά εκφράζονται μέσα από κείμενα και Χάρτες ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (π.χ. Ευρωπαϊκός Χάρτης Νέων για τη Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία και Δικαιώματα, YouAct, 2008⁴ Χάρτης των Σεξουαλικών και Αναπαραγωγικών Δικαιωμάτων της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού), και όπως κατοχυρώνονται από Διεθνείς Συμφωνίες ή Συμβάσεις (π.χ. Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης του Καίρου για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, 1994⁴ Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών, 2000). Οι αναφορές αυτές είναι σημαντικές για να υποδείξουν την σχέση αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης που υπάρχει ανάμεσα στα Σεξουαλικά και Αναπαραγωγικά Δικαιώματα και τα ευρύτερα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

3. Προσέγγιση στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η προσέγγιση που θα υιοθετείται στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση θα είναι Περιεκτική και θα συνάδει με τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Οικογενειακού Προγραμματισμού (ΔΟΟΠ), η Περιεκτική Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση ορίζεται ως:

«...μία προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, που σκοπό έχει να εφοδιάσει τους νέους με τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις στάσεις και αξίες που απαιτούνται για να είναι σε θέση να παίρνουν πληροφορημένες αποφάσεις και να απολαμβάνουν τη σεξουαλικότητά τους, σωματικά, συναισθηματικά, ατομικά και στις σχέσεις τους. Προσεγγίζει τη σεξουαλικότητα ολιστικά, και εντός του πλαισίου της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Αναγνωρίζει ότι μόνο η πληροφόρηση δεν είναι επαρκής» (Πλαίσιο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού για την Περιεκτική Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, 2010, σελ. 3).

Η αποτελεσματικότητα της Περιεκτικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης για την προαγωγή της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας τεκμηριώνεται μέσα από πολυάριθμες επιστημονικές μελέτες και αναλύσεις (π.χ. Main et al., 1994⁴ Kirby, 2000⁴ 2001). Επομένως, η σημασία της Περιεκτικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης τονίζεται από πολλούς ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς Συνδέσμους, που εξέδωσαν επανειλημμένα ψηφίσματα υπέρ των προγραμμάτων Περιεκτικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης για έφηβους και νέους (π.χ.

⁴ Όπως και σε άλλα σχετικά κείμενα που βασίζονται στην προοπτική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ. European Youth Charter on Sexual and Reproductive Health and Rights, YouAct, 2008), συνειδητά εμμένουμε στον πιο περιεκτικό όρο «οικογένειες» και όχι τον κατά την άποψή μας πιο στενό σε έννοια όρο «οικογένεια». Είναι θεμιτό να αναγνωρίζεται ότι, στη σύγχρονη εποχή, υπάρχουν ποικίλες μορφές εξίσου αποδεκτών σχέσεων και οικογενειών, πέραν της παραδοσιακής ετερόφυλης πυρηνικής οικογένειας. Εισηγούμαστε όπως αυτή η προσέγγιση στην ορολογία υιοθετηθεί και σε οποιαδήποτε σχετικά εγχειρίδια ή διδακτικό υλικό απευθύνεται προς τους μαθητές στο μάθημα της Αγωγής Υγείας.

American Association of Pediatrics, 2005; American Psychological Association, 2005). Σημαντικό στοιχείο της Περιεκτικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης είναι ότι πρέπει να παραμένει ελεύθερη από οποιαδήποτε ιδεολογία ή δόγμα, ή πολιτισμικές προκαταλήψεις, και να συνάδει με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αντίθετα, προσεγγίσεις που είναι επιρρεπείς σε ιδεολογικές και πολιτισμικές προκαταλήψεις συνήθως έχουν φτωχά, ή ακόμα και αρνητικά αποτελέσματα σε σχέση με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία (π.χ. Santelli et al., 2006). Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού και οι συνεργάτες του είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν στη διαδικασία, ώστε να διασφαλιστεί μια πραγματικά Περιεκτική και αποτελεσματική προσέγγιση στο θέμα της Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης.

4. Κατάρτιση Εκπαιδευτικών

Όσον αφορά την εισήγηση της Επιτροπής για τη συστηματική εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών, επισημαίνουμε ότι ο ΚΣΟΠ και το MIGS έχουν ήδη διαμορφωμένα προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, ιδιαίτερα ως προς τη διδασκαλία της Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης και θεμάτων κοινωνικού φύλου, τα οποία έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σε αριθμό εκπαιδευτικών και έχουν λάβει πολύ θετικές αξιολογήσεις. Επομένως είμαστε σε θέση να συμβάλουμε στις εκπαιδεύσεις με τα πιο πάνω προγράμματα που προτείνουμε να επεκταθούν σε όλους τους εκπαιδευτικούς που θα εμπλέκονται στο μάθημα Αγωγής Υγείας. Θεωρούμε ότι στη διαδικασία εκπαίδευσης, κατάρτισης, και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, πρέπει να αντιμετωπίζονται θέματα αντιλήψεων και στάσεων, αλλά και με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης να διασφαλίζεται παροχή συνεχούς εποπτείας και στήριξης των εκπαιδευτικών στο έργο τους, ιδιαίτερα σε ευαίσθητα θέματα υγείας, όπως η σεξουαλικότητα και τα στερεότυπα των φύλων.

5. Ετοιμασία και διαμόρφωση διδακτικού υλικού

Όσον αφορά τη διαμόρφωση πιο συγκεκριμένου υλικού (π.χ. εγχειριδίων και διδακτικού υλικού), οι οργανώσεις μας μπορούν να συμβάλουν προμηθεύοντας και προσαρμόζοντας το πλούσιο υλικό που χρησιμοποιείται στις διαλέξεις και τα εργαστήρια που διεξάγουμε συνεχώς εδώ και αρκετά χρόνια. Για τη δημοτική εκπαίδευση, το εγχειρίδιο «Πρώτο Βήματα» έχει ήδη υποβληθεί στα αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Παιδείας. Ανάλογο υλικό υπάρχει, και μπορεί να οργανωθεί σε μορφή εγχειριδίου, και για τη μέση εκπαίδευση.

Εισηγούμεστε επίσης όπως τα ετήσια σχέδια δράσης που θα προετοιμάζονται από τα σχολεία σε σχέση με τα ζητήματα προαγωγής υγείας, αξιολογούνται και να ενδυναμώνονται γνωσιολογικά από ειδική ομάδα εμπειρογνομητών σε θέματα υγείας πριν και μετά την εφαρμογή τους.

6. Συνεργασίες και ρόλος ΜΚΟ

Στη σελίδα 25 της εισήγησης της Επιτροπής αναφέρονται συνεργασίες μέσω των οποίων μπορούν να καλυφθούν κάποια θέματα αγωγής υγείας. Σε αυτές τις συνεργασίες θα πρέπει να προστεθούν και οι ΜΚΟ που εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα θέματα που καλύπτονται από την Αγωγή Υγείας όπως σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και θέματα που άπτονται στο κοινωνικό φύλο και τα στερεότυπα με βάση το φύλο. Για παράδειγμα, λειτουργοί και εθελοντές/ειδήμονες των οργανώσεών μας μπορούν και είναι πρόθυμοι να:

1. Συμβάλουν σε όλα τα στάδια της ετοιμασίας, εφαρμογής, και αξιολόγησης του προγράμματος Αγωγής Υγείας (συμπεριλαμβανομένων και της στήριξης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών),
2. Προσφέρουν επίγνωση του ευρύτερου Ευρωπαϊκού και Διεθνούς περιβάλλοντος σε θέματα ΣΑΥΔ, ως οργάνωση-μέλος της ΔΟΟΠ, και ως στενοί συνεργάτες με Ευρωπαϊκά Δίκτυα και σε θέματα διακρίσεων με βάση το φύλο,
3. Ετοιμάσουν ειδικά θέματα/παρουσιάσεις και βιωματικά εργαστήρια στα πλαίσια του μαθήματος.

7. Αξιολόγηση του Προγράμματος

Τέλος, θεωρούμε απαραίτητη τη συνεχή εμπειριστατωμένη και τεκμηριωμένη αξιολόγηση του προγράμματος Αγωγής Υγείας και των αποτελεσμάτων σε σχέση με την επίτευξη των στόχων,

με εμπειρική τεκμηρίωση. Θεωρούμε ότι, στη διαδικασία αξιολόγησης του μαθήματος και των αποτελεσμάτων του (π.χ. απόκτηση έγκυρων γνώσεων των μαθητών σε θέματα υγείας, κτίσιμο δεξιοτήτων για υγιή συμπεριφορά και αυτοδιάθεση σε επιλογές που αφορούν την υγεία τους, και, ως απώτερο στόχο, την αλλαγή συμπεριφορών σε θέματα υγείας που αφορούν τους νέους μας), θα πρέπει να εμπλέκονται, ως συμμετοχοί, τόσο επιστήμονες-ακαδημαϊκοί, και Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) με ειδικευση σε θέματα υγείας, όσο και οι άμεσα εμπλεκόμενοι, δηλαδή οι ίδιοι οι μαθητές και νέοι (η αξιολόγηση μπορεί να συμπεριλαμβάνει τί έμαθαν, περιεχόμενο, μεθοδολογία, εκπαιδευτής). Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η ανάλυση δεικτών για τις συμπεριφορές υγείας και τις στάσεις των παιδιών, ως αποτέλεσμα της αγωγής υγείας πρέπει να εξετάζονται ως ενδείξεις της απήχησης του προγράμματος (impact assessment), αλλά και για να παρέχουν βάση για ενδεχόμενες αναθεωρήσεις και βελτιώσεις. Θεωρούμε επίσης ότι, οποιοσδήποτε αξιολογήσεις πρέπει όχι μόνο να λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς αναθεώρησης και βελτίωσης, αλλά και να κοινοποιούνται για σκοπούς διαφάνειας.

Συνοψίζοντας, επισημαίνουμε ότι οι οργανώσεις μας είναι πρόθυμες και διαθέσιμες να στηρίξουν με την εμπειρογνωμοσύνη τους τη διαδικασία ετοιμασίας και εφαρμογής του διδακτικού του αναλυτικού προγράμματος, στα πλαίσια του μαθήματος Αγωγής Υγείας. Ευελπιστούμε ότι οι οργανώσεις και οι ομάδες εθελοντών και νέων τους οποίους και εκπροσωπούμε θα έχουν άμεση συμμετοχή και εμπλοκή στις σχολικές κοινότητες, αλλά και στην διαμόρφωση πολιτικών που αφορούν τη νεολαία, με το ανάλογο όφελος για τη διασφάλιση της υγείας και των δικαιωμάτων τους.

Σας ευχαριστούμε για την ευκαιρία που μας δίνετε για την υποβολή των σχολίων και εισηγήσεών μας, και ευελπιστούμε ότι αυτές θα ληφθούν υπόψη στη διαμόρφωση των τελικών αναλυτικών προγραμμάτων. Οι οργανώσεις μας παραμένουν στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις, είτε γραπτώς, είτε κατ' ιδίαν.

Με εκτίμηση,

.....
Δρ. Επαμεινώνδας Επαμεινώνδας
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΣΟΠ,

.....
Πανίκος Αργυρίδης,
Πρόεδρος Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου

.....
Σουζάνα Παύλου
Εκτελεστική Διευθύντρια Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών
Κοινωνικού Φύλου